

ניהול הלוואות ממונפות (Leveraged Lending)**מבוא**

1. הוראה זו מפרטת את ציפיות הפיקוח על הבנקים מהתאגידים הבנקאיים, בדבר ניהול סיכונים הולם וזהיר בפעילויות של הלוואות ממונפות. כמפורט בגוף ההוראה, התאגידים הבנקאיים נדרשים לקיים, בין היתר:
- (א) מבנה עסקאות המשקף הנחות עסקיות נאותות, מבנה הון הולם, ומינוף סביר. מרכיבים אלה של מבנה הלוואה נאות, יחד עם תחזיות ביצוע מבוססות, צריכים לתמוך בצורה ברורה ביכולתו של הלווה לפרוע את ההלוואה ולהקטין את המינוף עד לרמה בת קיימא (sustainable level) על פני פרק זמן סביר, בין אם ההלוואה מיועדת להחזקה או לחלוקה;
- (ב) הגדרה של הלוואה ממונפת המאפשרת יישום עקבי בכל קווי העסקים;
- (ג) נוהלי חיתום מוגדרים כהלכה, אשר בין היתר, מגדירים רמות מינוף מקובלות ומתארים את ציפיות ההפחתה (amortization) של חוב בכיר ונדחה;
- (ד) מסגרת של מגבלות אשראי וריכוזיות אשראי העולה בקנה אחד עם התיאבון לסיכון של התאגיד הבנקאי;
- (ה) מערכת מידע ניהולי (MIS - Management Information System) נאותה, המאפשרת להנהלה לזהות, לסכום ולנטר חשיפות ממונפות ולציית למדיניות בכל קווי העסקים; וכן,
- (ו) קווים מנחים לעריכת מבחני קיצון תקופתיים לתיק הלוואות הממונפות, במטרה לכמת את ההשפעה הפוטנציאלית של תנאי הכלכלה והשוק על איכות הנכסים, הרווחים, הנזילות וההון של התאגיד הבנקאי.

מסגרת ניהול סיכונים

2. לאור פרופיל הסיכון הגבוה של עסקאות ממונפות, תאגידים בנקאיים העוסקים בהלוואות ממונפות נדרשים לאמץ מסגרת ניהול סיכונים הכוללת תהליך סקירה וניטור מרוכז ותכוף. ביסוד מסגרת זו יש לנסח בכתב את מטרות הסיכון, את הקריטריונים לסיכון מקובל, ואת בקורות הסיכון. הנחיה זו מתארת את ציפיותיו המינימאליות של הפיקוח על הבנקים בנושאים הבאים:

(א) הגדרה של הלוואה ממונפת

(ב) הנחיות כלליות בנוגע למדיניות

(ג) דיון בדירקטוריון

(ד) נוהלי חיתום

(ה) נוהלי הערכת שווי

(ו) דיווח וניתוח כמותי

(ז) סיווג הלוואות ממונפות

(ח) ניתוח אשראי

(ט) ספונסרים בעסקאות

(י) סקירת אשראי

(יא) מבחני קיצון

הגדרה של הלוואה ממונפת

3. מסמך מדיניות האשראי של תאגיד בנקאי יגדיר מהי הלוואה ממונפת, תוך שימוש בקריטריונים ברורים ואובייקטיביים. ההגדרות הנהוגות בענף השירותים הפיננסיים כוללות לרוב קומבינציה של האפיונים הבאים:¹

(א) התקבולים משמשים לרכישה עצמית של הון החברה הלווה (buyout), רכישה של חברה אחרת (acquisition), או חלוקת הון (capital distribution):

(1) רכישה עצמית - רכישה או רכישה חוזרת, על ידי הלווה, של ההון העצמי המונפק של הלווה (לרבות תוכנית לרכישת מניות עבור עובדים, ESOP - employee stock ownership plan).

(2) רכישת תאגיד אחר - רכישה של זכות הונית כלשהי בתאגיד אחר, או רכישה של כלל הנכסים או של חלק משמעותי מהנכסים בתאגיד אחר.

(3) חלוקת הון - תשלום דיבידנד או עסקה אחרת שמטרתה להגדיל את הערך לבעלי המניות.

תאגיד בנקאי יקבע ספי מהותיות ושיעורי מינוף מינימליים לעסקאות המפורטות בסעיף קטן זה. עסקאות מתחת לספים או לשיעורי המינוף שנקבעו - אין חובה לסווגן כהלוואה ממונפת.

(ב) היחס בין סך החוב של הלווה ל- EBITDA (רווח לפני ריבית, מסים, פחת והפחתות) של הלווה עולה על שיעורים שקבע הבנק, בין היתר בהתחשב ברמות המקובלות בענף או במגזר ספציפי.²

(ג) לווה המאופיין ביחס גבוה של חוב לשווי נקי (high debt-to-net-worth ratio).

(ד) רמת המינוף של הלווה, לאחר המימון, כפי שהיא נמדדת באמצעות יחסי מינוף (לדוגמה, חוב לנכסים, חוב לשווי נקי, חוב לתזרים מזומנים, או מדדים דומים אחרים המשותפים לענפים או למגזרים מסוימים), גבוהה משמעותית מהנורמות המקובלות בענף או מרמות היסטוריות.

4. תאגיד בנקאי נדרש להגדיר מהי הלוואה ממונפת במסגרת המדיניות והנהלים שלו ברמת פירוט מספיקה, כדי להבטיח יישום עקבי בכל קווי העסקים. ההגדרה תתאר בבירור את המטרות ואת המאפיינים הפיננסיים המשותפים לעסקאות אלה, ותשקף את הסיכון לתאגיד הבנקאי הן מחשיפה ישירה והן מחשיפה עקיפה דרך מימון הלוואות ממונפות עם זכות חזרה מוגבלת, או

¹ ההגדרה של מימון כ"הלוואה ממונפת" נעשית על פי רוב בעת הייזום, השינוי, ההארכה או המיחזור של ההלוואה. לווים שחלה הרעה משמעותית בביצועיהם הפיננסיים לאחר מתן ההלוואה ונעשו מאופיינים במינוף גבוה לאחר מכן, אינם נכללים בהנחיה זו, אלא אם כן נעשה שינוי, הארכה או מיחזור של האשראי הניתן להם.

² למטרות חישוב זה, אין לקזז מזומן כנגד חוב.

מימון המוענק למתווכים פיננסיים (כגון conduits וישויות למטרה מיוחדת (SPEs)) המחזיקים הלוואות ממונפות.

5. להסרת ספק, מובהר כי "אשראי למטרת עסקה הונית", הנכלל במסגרת חישוב המגבלה הכמותית שבסעיף 4(א) להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 323, ייחשב כ"הלוואה ממונפת" לצורכי הוראה זו.

הנחיות כלליות בנוגע למדיניות

6. המדיניות ונוהלי האשראי של תאגיד בנקאי בנושא הלוואות ממונפות יתייחסו לנושאים הבאים:
- (א) הגדרת התיאבון לסיכון של התאגיד הבנקאי, לרבות סכומים מוגדרים בבירור של הלוואות ממונפות שהתאגיד הבנקאי מוכן להעמיד (לדוגמה, מגבלות על עסקאות בצנרת³) ומוכן להחזיק (לדוגמה, רמות החזקה לעסקה ורמות החזקה מצרפיות). התיאבון לסיכון שקבע התאגיד הבנקאי יהיה מגובה בניתוח ההשפעות הפוטנציאליות על רווחים, הון, נזילות וסיכונים אחרים הנובעים מפוזיציות אלה, וחייב באישור הדירקטוריון;
  - (ב) מסגרת מגבלות הכוללת מגבלות או קווים מנחים לבעלי חוב בודדים או עסקאות בודדות, לתיק ההחזקות המצרפי, לחשיפה המצרפית של העסקאות בצנרת, ולריכוזיות ענפית או גיאוגרפית. על מסגרת המגבלות להגדיר את סמכויות ההנהלה לאישור עסקאות ולקבוע הוראות לגבי מעקב אחר חריגה מהמגבלות.
  - (ג) נהלים המבטיחים כי הסיכונים הטמונים בפעילויות של הלוואות ממונפות משתקפים כראוי בהפרשות להפסדי אשראי של התאגיד הבנקאי ובניתוח הלימות ההון;
  - (ד) סמכויות לאישורי אשראי וחיתום, לרבות נהלים לאישור ותיעוד שינויים במבנה ובתנאים של עסקה מאושרת;
  - (ה) קווים מנחים לפיקוח נאות של ההנהלה הבכירה, לרבות דיווח תקופתי הולם לדירקטוריון;
  - (ו) תשואות צפויות מותאמות לסיכון בגין עסקאות ממונפות;
  - (ז) נוהלי חיתום מינימאליים (ראה פרק "נוהלי חיתום" להלן); וכן,
  - (ח) שיטות חיתום אפקטיביות לייזום הלוואות (primary loan origination) ורכישת הלוואות (secondary loan acquisition).

דיון תקופתי בדירקטוריון

7. דירקטוריון של תאגיד בנקאי ידון לפחות אחת לשנה במדיניות התאגיד הבנקאי ביחס להלוואות ממונפות. הדיון ייסוב בין היתר על:
- (א) מדיניות התאגיד הבנקאי ביחס למתן הלוואות ממונפות (סוג התאגידים, שיעור המימון, סוגי האשראי, סוגי הביטחונות, מרווחי הביטחון עליהם וכו').
  - (ב) היקף החשיפה הכולל והרצוי ביחס להון של התאגיד הבנקאי להלוואות ממונפות ולאשראי לרכישת אמצעי שליטה, ושיעור החשיפה הרצוי לאשראי כאמור בתאגיד בודד.

³ עסקאות בצנרת - כמשמעותן בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 בנושא "ניהול סיכון אשראי".

(ג) אשראי לרכישת אמצעי שליטה בתאגידים השולטים בתאגידים אחרים שהתאגיד הבנקאי מימן את רכישת השליטה בהם.

(ד) אשראי לרכישת אמצעי שליטה, שאין לגביו זכות חזרה ללווה.

8. אחת לחצי שנה, הדירקטוריון יקיים דיון במצב התיק הכולל של ההלוואות הממונפות, לרבות העמידה בהתניות הפיננסיות ודיון מפורט בכל אשראי שמעל סכום מינימום שיקבע הדירקטוריון.

נוהלי חיתום

9. נוהלי חיתום של תאגיד בנקאי צריכים להיות ברורים, כתובים ומדידים, ועליהם לשקף במדויק את התיאבון לסיכון של התאגיד הבנקאי לעסקאות הלוואה ממונפות. חיתום ראשוני חלש של עסקאות, יחד עם מבנה חוב בלתי נאות והתניות פיננסיות מוגבלות, עשויים להוביל בסופו של דבר לסיווג החוב כבעייתי, ואף לקושי בארגונו מחדש. תאגיד בנקאי יקבע מגבלות חיתום ברורות בנוגע לעסקאות ממונפות, לרבות היקף העסקאות שהתאגיד הבנקאי יארגן הן ברמה הפרטנית והן ברמה המצרפית לצורך חלוקה.

10. התאגיד הבנקאי היוזם ייתן את דעתו לסיכונים המוניטין הטמונים בעסקאות שחיתומן חלש, היות שסיכונים אלה עלולים למצוא את דרכם למגוון רחב של מכשירי השקעה ולהחמיר סיכונים מערכתיים במשק. תאגיד בנקאי הנכשל בעמידה באחריותו המשפטית בחיתום ובהפצת עסקאות עלול לגרום נזק למוניטין שלו בשוק ולפגום בכושר התחרות שלו. בדומה לכך, גם תאגיד בנקאי המשווק עסקאות אשר עם הזמן כרוכות בשיעורי כשל או הפסד גבוהים משמעותית ובבעיות של עמידה בהתחייבויות, עשוי להיחשף לפגיעה במוניטין.

11. נוהלי החיתום של תאגיד בנקאי יתייחסו, לכל הפחות, לנושאים הבאים :

(א) האם הנחות הבסיס העסקיות עבור כל עסקה נאותות ומבנה ההון של הלווה בר קיימא (sustainable), בין אם העסקה נחתמת עבור תיק האשראי של התאגיד הבנקאי עצמו ובין אם מתוך כוונת חלוקה.

(ב) יכולתו של לווה לפרוע את חובותיו ויכולתו להקטין את המינוף עד לרמה בת-קיימא (sustainable level) על פני פרק זמן סביר. כהנחה כללית, על תאגידים בנקאיים לשקול גם האם תחזיות תזרים המזומנים, "בתרחיש הבסיסי" (base case) מצביעות על יכולת לבצע הפחתה מלאה של חוב בכיר מובטח או לפרוע חלק משמעותי מתוך החוב הכולל בטווח הזמן הבינוני.⁴ כמו כן, התחזיות צריכות לכלול תרחיש מציאותי אחד או יותר של הידרדרות (downside), המשקף סיכונים מרכזיים שזוהו בעסקה;

⁴ ככלל, תחזית תזרים המזומנים בתרחיש הבסיסי (base case) היא האומדן הצפוי של הביצועים הפיננסיים של הלווה או הספונסר בעסקה (deal sponsor), בהתבסס על הנחות שהסתברות התרחשותן היא הגבוהה ביותר. התוצאות הפיננסיות, בתרחיש הבסיסי, צריכות להיות טובות יותר מאלה של התרחיש השמרני, אך פחות טובות מאלה של התרחיש האגרסיבי או המשופר (upside). תאגיד בנקאי עשוי לבצע התאמות לתחזיות הפיננסיות של התרחיש הבסיסי, לפי הצורך. יש להשתמש בתחזיות הפיננסיות המציאותיות ביותר כאשר מודדים את יכולתו של לווה לפרוע את חובותיו ולהקטין את רמת המינוף.

(ג) ציפיות בנוגע לעומק ולרוחב של בדיקות הנאותות לעסקאות ממונפות. הדבר יכלול סטנדרטים להערכת סוגים שונים של ביטחונות, לרבות הגדרה ברורה של תפקידה של פונקציית ניהול סיכונים אשראי בבדיקת נאותות זו (בהקשר זה ראו גם את סעיף 44 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311, בדבר מעורבות פונקציית ניהול הסיכונים בהליך אישור האשראי);

(ד) סטנדרטים להערכת תשואות צפויות מותאמות לסיכון;

(ה) מידת ההסתמכות על שווי חברה ועל נכסים בלתי מוחשיים אחרים לצורך החזר הלוואות, לצד מתודולוגיות מקובלות של הערכת שווי, וקווים מנחים בדבר תדירות הסקירות התקופתיות של הערכות שווי אלה;

(ו) ציפיות בנוגע לרמת התמיכה שתסופק על ידי ספונסר (sponsor)⁵, אם בכלל, בהתחשב ביכולתו הפיננסית של הספונסר, מידת תרומת ההון שלו בראשית ההלוואה, וגורמים משפיעים נוספים. על תאגידים בנקאיים המסתמכים על תמיכת הספונסר כמקור משני להחזר ההלוואה, להמציא תיעוד הכולל בין היתר דוחות כספיים ודוחות נזילות, המציגים עדות מהזמן האחרון לנכונותו וליכולתו של הספונסר לתמוך באשראי;

(ז) האם תנאי הסכם האשראי מתירים דילול מהותי, מכירה, או החלפה של ביטחונות או נכסים מניבי מזומן, ללא אישור המלווה;

(ח) הגנות באמצעות התניות פיננסיות בהסכם האשראי, לרבות ביצועים פיננסיים (כגון יחס חוב לתזרים מזומנים, יחס כיסוי ריבית, או יחס כיסוי תשלומים קבועים (Fixed - FCCR Charge Coverage Ratio)⁶, דרישות דיווח, ומעקב אחר עמידה בהתניות. בדרך כלל, רמת מינוף לאחר מכירות נכסים מתוכננות (דהיינו, סכום החוב שחייב להיפרע מתוך תזרים המזומנים התפעולי), המחושבת כחוב ל- EBITDA, וגבוהה מ-6, היא מקור לדאגה ברוב הענפים;

(ט) התניות המבטיחות יכולת לדרוש פירעון של ההלוואה במקרה של הסטת פעילות החברה הנרכשת לפעילויות בתחומי סיכון חדשים (כגון פעילות בחו"ל בענפים או באזורים בסיכון גבוה);

(י) דרישות לביטחונות בהסכמי אשראי המציינות מהו ביטחון קביל, ומדדים ובקורות המתאימים לסיכון, לרבות סוגי ביטחונות קבילים, קווים מנחים בנוגע ל- LTV (loan-to-value), ומתודולוגיות הולמות להערכת שווי של ביטחונות. הנהלים לגבי הלוואות מבוססות-נכסים שהן חלק ממבנה החוב הכולל צריכים גם לקבוע ציפיות לגבי השימוש בבקורות על הביטחונות (לדוגמה, בדיקות וחקירות, הערכות שווי בלתי תלויות, וחשבון הפקדות של תשלומים (lockbox)), סוגים אחרים של ביטחונות והסכמי ניהול חשבון, ודרישות דיווח תקופתיות; וכן,

⁵ המונח ספונסר מכוון לאדם (או לישות אחרת) העומד מאחורי העסקה. למשל בעל שליטה בחברת אחזקות, כאשר חבי האחזקות היא הלווה.

⁶ היחס בין הרווחים לפני מס, תשלומי ריבית והוצאות שאינן במזומן, ובין העלויות הקבועות. לעניין זה, עלויות קבועות כוללות בד"כ הוצאות הוניות (CAPEX), מסים, החזרי קרן וריבית, ותשלומי דיבידנד נדרשים.

(יא) האם הסכמי ההלוואה מאפשרים הפצה של נתונים פיננסיים שוטפים ונתוני אשראי רלוונטיים אחרים לכל המשתתפים והמשקיעים.

נוהלי הערכת שווי

12. תאגידי בנקאיים מסתמכים לעיתים קרובות על שווי חברה ועל נכסים בלתי מוחשיים אחרים בבואם (1) להעריך את הישימות של בקשת הלוואה; (2) לקבוע את הפוטנציאל להפחתת החוב בעקבות מכירות נכסים מתוכננות; (3) להעריך את נגישותו של הלווה לשוקי ההון; וכן, (4) לאמוד את חוסנו של מקור משני להחזר ההלוואה. תאגידי בנקאיים גם עשויים לראות בשווי החברה אמת מידה מועילה להערכת התמריץ הכלכלי של הספונסר (sponsor) לספק תמיכה פיננסית. לאור הידע המיוחד והמקצועי הדרוש כדי לבצע הערכת שווי אמינה של חברה, וחשיבותן של הערכות שווי של חברות בתהליכי החיתום והערכת הסיכון השוטפים, הערכות שווי של חברות צריכות להתבצע בידי עובדים מוסמכים ובעלי מומחיות.

13. קיימות מספר שיטות להערכת שווי של עסקים. שיטות ההערכה השכיחות ביותר הן: הערכת נכסים, הערכת הכנסות, והערכת שוק. שיטות של הערכת נכסים מתייחסות לערך נכסי הבסיס של החברה כעסק חי או לערך המימוש שלהם. שיטות של הערכת הכנסות מתייחסות לתזרימי המזומנים השוטפים של החברה או לרווחיה, ומיישמות טכניקות מתאימות של היוון או ניכיון. שיטות של הערכת שוק גוזרות מכפילי ערך מתוך נתוני חברות דומות או מעסקאות מכירה. ואולם, אומדני הערך הסופיים צריכים להתבסס על שיטה או שיטות שנותנות תוצאות אמינות ומוכחות. במקרים רבים, שיטת ההכנסות נחשבת לאמינה ביותר.

14. קיימות שתי גישות נפוצות לשימוש בשיטת ההכנסות. שיטת "תזרים המזומנים המהוון" (capitalized cash flow) קובעת את שווייה של חברה כערך הנוכחי של כל תזרימי המזומנים העתידיים שהעסק מסוגל לייצר באופן תמידי. ראשית קובעים מהו תזרים המזומנים המתאים, ולאחר מכן מחלקים אותו בשיעור היוון מותאם לסיכון, שהוא בדרך כלל הממוצע המשוקלל של עלות ההון. שיטה זו היא המתאימה ביותר כאשר תזרימי המזומנים יציבים וניתנים לניבוי. שיטת "תזרים המזומנים המנוכה" (discounted cash flow) היא מודל הערכת שווי המתפרס על פני מספר תקופות וממיר סדרה עתידית של תזרימי מזומנים לערך נוכחי, על ידי ניכוי אותם תזרימי מזומנים לפי שיעור תשואה (המכונה "שיעור הניכיון", discount rate) המשקף את הסיכון הטבוע בהם. שיטה זו מתאימה ביותר כאשר תזרימי המזומנים העתידיים מחזוריים או משתנים על פני זמן. שתי השיטות להערכת הכנסות כרוכות בהנחות רבות, ולפיכך, המסמכים התומכים צריכים להסביר בצורה מלאה את ההנמקות ואת המסקנות של המעריך.

15. כאשר לווה נקלע לקשיים כלכליים או מתמודד עם תנאי שוק שליליים, על התאגיד הבנקאי המלווה לשקף תנאים שליליים אלה בהנחותיו לגבי משתנים מרכזיים כדוגמת תזרים מזומנים, רווחים, ומכפילי מכירות, כאשר הוא מעריך את שווי החברה כמקור פוטנציאלי להחזר ההלוואה. שינויים בערכם של נכסי הלווה צריכים להיבחן תחת מגוון תרחישים, לרבות תנאים עסקיים גרועים יותר מאלה של התרחיש הבסיסי. יש לערוך ולתעד תרחישים של שווי חברות ושל הנחות היסוד בשלב הייזום של העסקה, ולאחר מכן על בסיס תקופתי, בהתייחס לביצועיו של הלווה בפועל, ולבצע התאמות בתחזיות אם נדרש. על התאגיד הבנקאי לבצע ניתוח תזרים

מזומנים מנוכה משלו כדי לתקף את שווי החברה המשתמע ממדדים כגון מכפילים של תזרים מזומנים, רווחים, או מכירות.

16. אומדני שווי חברה שנגזרו אפילו מההליכים הקפדניים ביותר אינם מדויקים, ובסופו של דבר עשויים שלא להתממש. לפיכך, לתאגידים בנקאיים המסתמכים על שווי חברה או על ביטחונות שאינם נזילים או שקיים קושי להעריכם, צריכה להיות מדיניות הקובעת יחסי LTV (loan-to-value ratios), שיעורי ניכיון (discount rates), ומרווחי ביטחון (collateral margins) נאותים. בהתבסס על אופי פעילות התאגיד הבנקאי בתחום ההלוואות הממונפות, על התאגיד הבנקאי לקבוע מגבלות לשיעור העסקאות הבודדות והתיק הכולל הנתמכות בהערכת שווי חברה. ללא קשר למתודולוגיה המיושמת, ההנחות העומדות בבסיס אומדני שווי החברות צריכות להיות מתועדות בבירור, נתמכות כהלכה, ומובנות למקבלי ההחלטות המתאימים בתאגיד הבנקאי וליחידות המפקחות על הסיכונים. בנוסף, השיטות להערכת שווי שבהן משתמש התאגיד הבנקאי צריכות להתאים למצבו של הלווה ולענף הכלכלי בו הוא פועל.

דיווח וניתוח כמותי

17. תאגידים בנקאיים נדרשים לעקוב באופן מתמיד אחר אשראי תיק ההלוואות הממונפות. הנהלת התאגיד הבנקאי צריכה לקבל דיווחים מקיפים בדבר המאפיינים והמגמות של חשיפות אלה אחת לרבעון לפחות, וסיכומים יוגשו לדירקטוריון התאגיד הבנקאי. המדיניות והנהלים צריכים להגדיר מה הם השדות שיאוכלסו וישתקפו במערכת המידע הניהולי של התאגיד הבנקאי. מערכת המידע תפיק דיווחים מדויקים ועדכניים להנהלה ולדירקטוריון, אשר יכללו:

(א) חשיפות בודדות וחשיפות ברמת התיק הכולל, בתוך ולרוחב כל קווי העסקים והישויות המשפטיות, לרבות עסקאות בצנרת;

(ב) התפלגות דירוגי הסיכון וניתוח שינויי דירוג;

(ג) רשימה של הלווים שהוצאו מהתיק הממונף, למשל עקב שיפורים במאפייניהם הפיננסיים ובפרופיל הסיכון הכולל שלהם;

(ד) פרופיל של תמהיל ענפי וטווחי תקופות לפירעון;

(ה) מדדים הנגזרים מהסתברויות לכשל והפסד בהינתן כשל, אם קיימים;

(ו) מדידת ביצועי תיק, לרבות אי ציות להתניות פיננסיות, ארגון מחדש של חובות, הלוואות שאינן צוברות, ומחיקות חשבונאיות;

(ז) סכום הנכסים הפגומים, וסכום ההפרשה להפסדי האשראי המיוחסת להלוואות ממונפות;

(ח) ההיקף הכולל של חריגות מהמדיניות, והביצועים של תיק זה;

(ט) חשיפות לפי סוג הבטוחה, לרבות עסקאות שאינן מובטחות וכאלה שבהן שווי החברה הוא מקור ההחזר להלוואות ממונפות. הדיווח יתייחס גם להשלכות של כשלים אשר מביאים לטיפול פארי-פאסו לכל המלווים, ועל כן מדללים את התמיכה המשנית ממכירת ביטחונות;

(י) נתונים על מחירים ומחזורי מסחר בשוק משני, אם זמינים;

(יא) חשיפות וביצועים לפי ספונסרים בעסקאות. עסקאות שמוצגות ע"י ספונסרים עשויות להיחשב במקרים מסוימים כחשיפה לצד נגדי או לקבוצת צדדים נגדיים קשורים כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 - "מסגרת פיקוחית למדידה ובקרה של חשיפות

גדולות (LEX10-LEX40) " על התאגיד הבנקאי לזהות, לסכום ולנטר חשיפות קשורות פוטנציאליות אלה ;

(יב) חשיפות ברוטו ונטו, ריכוזיות צד נגדי לגידור, וחריגות ממדיניות ;

(יג) חשיפות של הלוואות ממונפות של לווים ושל צדדים נגדיים ברמה כוללת ומפולחת, לרבות חוב נדחה ואחזקות הוניות, לצד המגבלות שנקבעו. הדוחות צריכים להציג מבט מפורט ומקיף על סך החשיפה של התאגיד הבנקאי ללווה. הדיווח יתייחס לחשיפות שנרשמו גם ביחידות העסקיות האחרות בתאגיד הבנקאי, לרבות חשיפות עקיפות כגון חווי CDS ו-TRS. בנוסף, על התאגיד הבנקאי לתת את דעתו לפוזיציות המוחזקות בתיק הזמין למכירה או בתיק למסחר, או לכאלה המוחזקות באמצעות כלי השקעה מובנים שבבעלות או במימון של התאגיד הבנקאי היוזם או של חברות בנות או חברות קשורות שלו.

סיווג הלוואות ממונפות

18. סיווג הלוואות, ובכלל זה סיווג הלוואות ממונפות, מוסדר בהוראות הדיווח לציבור. סיווג של הלוואות ממונפות כרוך בשימוש בהנחות מציאותיות לגבי החזר ההלוואה כדי לקבוע את יכולתו של הלווה להקטין את רמת המינוף עד לרמה בת קיימא (sustainable level) בתוך פרק זמן סביר. לדוגמה, מקובל להניח, בדרך כלל, שהיכולת להפחית חוב בכיר מובטח בצורה מלאה או היכולת להחזיר לפחות 50 אחוזים מסך החוב, על פני חמש עד שבע שנים, היא עדות ליכולת החזר נאותה. אם היכולת הצפויה לפרוע את החוב מתוך תזרים המזומנים היא מועטה ומיחזור ההלוואה היא האופציה הישימה היחידה, בד"כ יהיה צורך להוריד את רמת הסיווג, אפילו אם החיתום נעשה בזמן האחרון. עסקאות הלוואה ממונפות שבהן אין סיכוי סביר או מציאותי להקטנת המינוף, סביר שיסווגו כחוב נחות. בנוסף, כאשר מעריכים את היכולת לפרוע חוב, יש לבחון בקפדנות את הארכת תקופת פירעון החוב או ארגונו מחדש, על מנת להבטיח שהתאגיד הבנקאי אינו מסווה בעיות של יכולת החזר על ידי הארכה או ארגון מחדש ההלוואה.

19. אם מקור החזר העיקרי הופך לבלתי מספק, על התאגיד הבנקאי להימנע מהתייחסות לשווי החברה כאל מקור החזר משני, אלא אם כן שווי זה נתמך באופן מיטבי. ראיות לשווי הנתמך באופן מיטבי עשויות לכלול הסכמי רכישה ומכירה מחייבים עם צדדים שלישיים כשירים, או הערכות שווי יסודיות של נכסים המתחשבות באופן מלא בהשפעתן של נסיבות המצוקה של הלווה ובשינויים אפשריים בתנאים העסקיים ובתנאי השוק. במקרים אלה, כאשר ההלוואה אינה מובטחת היטב ומצויה בהליכי גביה, תאגידים בנקאיים יסווגו אותה כהלוואה פגומה שאינה צוברת (בהתאם לאמור בהוראות הדיווח לציבור), וכאשר לא ניתן להגן על חלק מההלוואה באמצעות שעבוד נכסים או שווי חברה הנתמך באופן מיטבי, יבצעו הפרשה או מחיקה חשבונאית בגין אותו חלק.

ניתוח אשראי

20. חיתום וניהול אפקטיביים של הסיכון בהלוואות ממונפות תלויים במידה רבה באיכות הניתוח המיושם במהלך תהליך האישור כמו גם בניטור השוטף. המדיניות של התאגיד הבנקאי צריכה להתייחס לצורך בהערכה מקיפה של סיכונים פיננסיים, עסקיים, ענפיים וניהוליים, לרבות האם:

- (א) ניתוחי תזרימי המזומנים מסתמכים על תחזיות אופטימיות מדי או חסרות ביסוס לגבי מכירות, מרווחים, וסינרגיות ממיזוגים ורכישות;
- (ב) ניתוחי הנזילות כוללים: מדדי ביצוע המתאימים לענף הכלכלי של הלווה; יכולת לנבא את תזרים המזומנים של הלווה; מדידת צורכי המזומנים התפעוליים של הלווה; והיכולת לעמוד במועדי הפירעון של החוב;
- (ג) התחזיות כוללות מרווח ביטחון נאות לגבי עלויות שאינן צפויות מראש הנובעות ממיזוג;
- (ד) התחזיות נבדקו במבחני קיצון תחת תרחיש שלילי אחד או יותר, לרבות הפרה של התניות פיננסיות;
- (ה) העסקאות נסקרות אחת לרבעון לפחות כדי לקבוע אם יש שינויים לעומת התכנית, את השלכות הסיכון הנלוות, ואת הדיוק של דירוגי הסיכון וסטטוס הצבירה. החל מראשית חיי ההלוואה, על תיק האשראי לכלול נימוקים כרונולוגיים וניתוחים של כל השינויים המהותיים בתכנית הפעולה של הלווה וכל שינוי ביחס לביצועים הכספיים הצפויים;
- (ו) הערכות שווי של חברות ושל ביטחונות מתבצעות על בסיס תקופתי, ומביאות בחשבון שחיקת ערך פוטנציאלית;
- (ז) אומדנים של מימוש ביטחונות ומכירת נכסים מתבססים על המגמות והתנאים הנוכחיים בשוק;
- (ח) מקרים של חוסר בביטחונות מזוהים ונלקחים בחשבון בדירוג הסיכון ובהחלטות לגבי סטטוס הצבירה;
- (ט) תכניות הפעולה השונות (contingency plans) צופות מראש שינויים בתנאים של שוקי החוב וההון, כאשר החשיפות מסתמכות על מיחזור אשראי או על הנפקות הוניות חדשות; וכן
- (י) הלווה מוגן כהלכה מפני סיכון שיעור ריבית וסיכון שער חליפין.

ספונסרים בעסקאות

21. תאגיד בנקאי אינו רשאי להסתמך על תמיכה של ספונסר, אף כמקור החזר משני, מבלי שנתקבלה ערבות פורמאלית מהספונסר. יתרה מכך, הסתמכות על ספונסר מחייבת יכולת כלכלית מוכחת. הערכת היכולת הכלכלית של הספונסר תכלול לפחות את המרכיבים הבאים:

- (א) ביצוע סקירות תקופתיות של הדוחות הכספיים והמגמות הפיננסיות של הספונסר, וניתוח נזילותו, לרבות היכולת לתמוך בריבוי עסקאות;
- (ב) התייחסות למגבלות הסכמי ההשקעה של הספונסר;
- (ג) התייחסות לנוהג הספונסר בחלוקת דיבידנדים ובהזרמת הון (capital contribution);

תאגיד בנקאי המסתמך על תמיכה של ספונסר כמקור החזר משני צריך לקבוע הנחיות בדבר הערכת הכשירויות של ספונסרים פיננסיים, וליישם תהליכים לניטור סדיר של מצבו הכלכלי של הספונסר.

בקרת אשראי

22. פונקציית בקרת האשראי תעריך את ביצועי תיק הלוואות הממונפות באופן תדיר יותר ומעמיק יותר לעומת חלקים אחרים בתיק הלוואות, ולכל הפחות אחת לשנה. עבור חלק מהתאגידים הבנקאיים, מאפייני הסיכון של תיקים ממונפים, כגון הסתמכות גבוהה על שווי חברה, ריכוזיות, מגמות שליליות בדירוג הסיכון, או ביצועי התיק, עשויים להכתיב סקירות תכופות יותר. הסקירות יבוצעו על ידי עובדים בעלי מומחיות וניסיון בסוגים אלה של הלוואות ובענף הכלכלי של הלווה. עומק הסקירות יהיה בהתאם לאמור בסעיף 78א(3) להוראה מספר 311. בנוסף ייסקרו הפרקטיקות הנהוגות בתאגיד הבנקאי, ומדיניותו ונהליו בכל הנוגע להלוואות ממונפות, במטרה להבטיח כי אלה עקביים עם הוראה זו.

מבחני קיצון (Stress-Testing)

23. תאגיד בנקאי יגבש ויישם קווים מנחים לביצוע מבחני קיצון וניתוחי רגישות, על בסיס תקופתי, לתיקי הלוואות המיועדות להחזקה, כמו גם להלוואות שהוקמו לצרכי חלוקה, במטרה לכמת את ההשפעה הפוטנציאלית של שינויים בתנאי הכלכלה והשוק על איכות נכסיו, רווחיו, נזילותו והונו. רמת התחכום של מבחני הקיצון וניתוחי הרגישות צריכה להתאים לגודל, למורכבות ולמאפייני הסיכון של תיק הלוואות הממונפות של התאגיד הבנקאי. אם תאגיד בנקאי נדרש לבצע מבחני קיצון ברמת כלל הארגון (enterprise-wide), תיק הלוואות הממונפות ייכלל במבחנים אלה.

* * *

תאריך	פרטים	גרסה	חוזר 06 מס'	עדכונים
28/04/15	חוזר מקורי	1		2461
29/12/25	עדכון	2		2832